

ЗМІСТ

CONTENTS

Передмова

Пустовалов, С. Ж., Титова, О. М., Потехіна, І. Д.
Від палеоліту до козацької України

НАУКОВИЙ СПАДОК Д. Я. ТЕЛЕГІНА

Залізняк, Л. Л. Д. Я. Телегін і доба культуротворення в мезолітознавстві України

Степанчук, В. М. Палеоліт у дослідженнях Д. Я. Телегіна

Телегін, Д. Я., Залізняк, Л. Л., Яневич, О. О. Мезолітична стоянка Ласпі 7 на південному березі Криму, Україна

Теліженко, С. А. Матеріали з досліджень О. Г. Шапошникової та Д. Я. Телегіна у Старобільському районі Луганщини

Станиціна, Г. О. Дослідження українського козацтва у науковому спадку Д. Я. Телегіна (за документами з Наукового архіву ІА НАН України)

СТАТТІ

Демей, Л., Васильєв, П. М., Кулаковська, Л. В., Ступак, Д. В., Шидловський, П. С., Беляєва, В. І. Палеолітичні суспільства доби верхнього пленігльціалу та їхні зв'язки з тваринним світом за даними археологічних стоянок України

Манько, В. О., Чхатарашвілі, Г. Л. Кам'яна індустрія стоянки Кобулеті

Чабай, В. П., Ступак, Д. В., Весельський, А. П., Дудник, Д. В. Стоянка Бармаки в контексті епігравету Середнього Подніпров'я

Лібуа, Т. Дослідження ориньяко-граветського «переходу» в Східних Карпатах: особливості виробництва вкладенів стоянок Міток-Малу Галбен (Румунія) та Молодова V (Україна)

Кротова, О. О. Амвросіївське кістковище бізонів та особливості його використання

Лозовська, О. В. Озерні поселення Верхньої Волги на межі 7—6 тис. до н. е.: археологічний і палеоекологічний контекст появи першої кераміки (Замостя 2)

Михайлова, Н. П. Особливі діти. Персональний орнамент у дитячих похованнях маріупольського типу

Бурдо, Н. Б. Інтер'єр в архітектурі культурного комплексу Трипілля-Кукутень (проблеми вивчення, інтерпретації та реконструкції)

Іванова, С. В. Імпорт або імітація: про особливості буджацької культури Північно-Західного Причорномор'я

6 Introduction

7 *Pustovalov, S. Zh., Tytova, O. M., Potekhina, I. D.*
From Paleolithic to Cossack Ukraine

SCIENTIFIC HERITAGE OF D. YA. TELEHIN

16 *Zaliznyak, L. L.* D. Ya. Telehin and the Era of Cultural Formation in Mesolithic Study of Ukraine

24 *Stepanchuk, V. M.* Paleolithic in the Research of D. Ya. Telehin

32 *Telegin, D. Ya., Zaliznyak, L. L., Yanevich, O. O.* Laspi 7 Mesolithic Site on the South Coast of Crimea, Ukraine

52 *Telizhenko, S. A.* Materials from Research of O. G. Shaposhnikova and D. Ya. Telehin in the Starobils'k District, Luhansk Region

75 *Stanytsina, G. O.* Research of the Ukrainian Cossacks in the Scientific Heritage by D. Ya. Telehin (According to Documents Stored in the Scientific Archive of the Institute of Archeology, NAS Ukraine)

ARTICLES

82 *Demay, L., Vasylev, P. M., Koulakovska, L. V., Stupak, D. V., Shydlovskiy, P. S., Belyaeva, V. I.* Palaeolithic Human Societies During the Upper Pleniglacial Period and their Connections with the Animal World According to the Evidence from Archaeological Sites of Ukraine

94 *Manko, V. O., Chkhatarashvili, G. L.* The Lithic Industry from the Site of Kobuleti

107 *Chabai, V. P., Stupak, D. V., Veselsky, A. P., Dudnyk, D. V.* Barmaky Site in the Context of Epigravettian of the Middle Dnieper Basin

126 *Libois, T.* Study of the Aurignacian-Gravettian «Transition» East of the Carpathians: Bladelet Production Features from Mitoc-Malu Galben (Romania) and Molodova V (Ukraine)

134 *Krotova, O. O.* The Amvrosiivka Bison Bone Bed and Features of its Use

151 *Lozovskaya, O. V.* Lake Settlements of the Upper Volga Region in the 7th—6th mil. Cal BC: Archaeological and Palaeoecological Context of the First Pottery «Invasion» (Zamostje 2)

164 *Mykhailova, N. P.* Special Children. Personal Ornaments in Children's Burials of Mariupol Type

172 *Burdo, N. B.* Interior in the Architecture of Trypillia-Cucuteni Cultural Complex (Problems of Studies, Interpretations and Reconstructions)

182 *Ivanova, S. V.* Import or Imitation: Characterising the Budzhak Culture of the North-West Pontic Region

ПУБЛІКАЦІЯ АРХЕОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Сніжко, І. А. Знаряддя із вторинною обробкою пізньопалеолітичної стоянки біля с. Кам'янка 199
Манько, В. О., Теліженко, С. А. Стоянка Бондариха II донецької неолітичної культури 207
Старенький, І. О., Левінзон, Є. Ю. Розвідки на Середньому Дністрі 2009—2019 рр. 217
Махортых, С. В., Котова, Н. С., Джос, В. С., Радченко, С. Б. Нові поховально-ритуальні комплекси доби ранньої бронзи поблизу Кам'яної Могили 226

АНТРОПОЛОГІЯ

Потехіна, І. Д. Антропология і археогенетика первісного населення України: координація результатів 240
Ліллі, М. К., Бад, Ч. Е. Ізотопний дієтний аналіз та пов'язані з ним дослідження первісної історії України: факти, вигадки та фантастика 251
Рудич, Т. О. Формування антропологічного складу населення України козацької доби. Степові впливи 268
Ємельянчик, В. А. Середньовічне населення Полоцька за антропологічними даними 277
Грицкевич, Д. С. Патологічні прояви на палеоантропологічному матеріалі із сільських поховань XIV—XVI століть з території Полоцької землі 283

АРХЕОЛОГІЯ І ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Пашкевич, Г. О. Сучасний стан археоботаничних досліджень в Україні 292
Шидловський, П. С., Мамчур, Б. В., Чимирич, М. В., Пеан, С. Остеологічні матеріали з господарської ями 6 Межиріцької стоянки: інтерпретація об'єкту 299
Гаскевич, Д. Л., Ендо, Е., Кунікіта, Д., Яневич, О. О. Нові результати прямого радіовуглецевого AMS датування кераміки буго-дністровської субнеолітичної культури 310

ДИСКУСІЇ

Манько, В. О., Чхатарашвілі, Г. Л. Західна Грузія як транзитна територія на шляху міграцій прото-неолітичного населення у Східну Європу 329
Куштан, Д. П. Ще раз про Старосільський скарб доби пізньої бронзи з Черкащини 340

ІСТОРІЯ НАУКИ

Нераденко, Т. М. Поселення Молухів Бугор в працях Д. Я. Телегіна і за сучасними даними 348
Отрошченко, В. В., Болтрик, Ю. В. До становлення курганної археології України: досягнення та проблеми 358

PUBLICATION OF ARCHEOLOGICAL MATERIALS

Snizhko, I. A. Tools with Secondary Treatment of the Late Paleolithic Site near the Kamyanka Village 199
Manko, V. O., Telizhenko, S. A. The Donetsk Neolithic Culture Site of Bondarikhia II 207
Starenkyi, I. O., Levinzon, Ye. Yu. The Researchs in the Middle Dniester Basin in 2009—2019 217
Makhortykh, S. V., Kotova, N. S., Dzhos, V. S., Radchenko, S. B. New Burial and Ritual Assemblages of Early Bronze Age Located near the Complex of Kamyana Mohyla 226

ANTHROPOLOGY

Potekhina, I. D. Anthropology and Archaeogenetics of the Prehistoric Population of Ukraine: Coordination of Results 240
Lillie, M. C., Budd, C. E. Diet Isotope Analysis and Related Studies in Prehistoric Ukraine: Fact, Fiction and Fantasy 251
Rudych, T. O. Formation of the Anthropological Composition of the Population of Ukraine in Cossack Time. Steppe Impact 268
Yemialyanchyk, V. A. The Medieval Population of Polotsk According to the Anthropological Data 277
Hrytskevich, D. S. Pathological Manifestations on Paleo-anthropological Material from Rural Burials of 14th—16th Centuries from the Territory of Polotsk Land 283

ARCHAEOLOGY AND NATURAL SCIENCES

Pashkevych, G. O. The Current State of Archaeobotanical Study in Ukraine 292
Shydlovskiy, P. S., Mamchur, B. V., Chymyrych, M. V., Pean, S. Osteological Materials from the Household Pit 6 at the Mezhyrich Settlement: Interpretation of the Finds 299
Haskevych, D. L., Endo, E., Kunikita, D., Yanevich, O. O. New Results of Direct Radiocarbon AMS Dating of the Pottery from the Buh-Dniester Sub-Neolithic Culture 310

DISCUSSIONS

Manko, V. O., Chkhatarashvili, G. L. Western Georgia as a Transitional Zone in Migration of the Proto-neolithic Groups to Eastern Europe 329
Kushtan, D. P. Revisiting the Late Bronze Age Starosillia Deposit from the Chercassy Region 340

HISTORY OF SCIENCE

Neradenko, T. M. The Settlement Molyukhiv Buhor in the Works of D. Ya. Telegin and According to Modern Data 348
Otroshchenko, V. V., Boltryk, Yu. V. On the Establishment of the Kurgan Archaeology in Ukraine: Achievements and Problems 358

Дмитро Якович ТЕЛЕГІН
(26 жовтня 1919 р. — 1 січня 2011 р.)